

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

5. Vtrum intellectus humanus, & Angelicus distinguantur specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

producere speciem intelligibilem; unde si essent duo intellectus realiter distincti, & separati, quorum unus esset productivus speciei intelligibilis, & non receptivus cognitionis, alter vero receptivus cognitionis, & non productivus ipsius; hic illo longè perfectior censendus esset; præsertim cum habet intelligere formaliter per hoc quod habeat in se receptam cognitionem, nec ad hoc requiratur per se, quod producatur productio ab ipso met cognoscente, ut postea dicam: nec ullus est qui non mallet se cognoscere formaliter, & posse formaliter cognoscere, quam producere speciem intelligibilem, aut eam posse producere. Itaque concludo, intellectum possibilem esse perfectiorem intellectu agente non solum, ut habet virtutem productivam cognitionis, sed etiam virtutem receptivam eius, præsertim talem, ut per receptionem eius possit formaliter intelligere.

QVÆSTIO V.

Utrum intellectus humanus, & Angelicus distinguantur specie.

42. **E**X suppositione, quod intellectus identificetur realiter animæ, & Angelis in nostra sententia, non potest esse dubium, quin realiter sint distincti specie, sicut Angelus, & anima, quibus identificantur. Unde quæstio solum potest esse de ipsis formaliter loquendo: bene enim potest fieri quod aliquæ formalitates, quæ realiter distinguuntur specie, formaliter tamen non sic distinguantur: sic enim animalitas in homine, & bruto realiter distinguuntur specie; & tamè formaliter sunt eiusdem rationis.

CONCLUSIO I.

Probabilis est quod intellectus Angelicus, & humanus distinguantur specie. Hæc est Doctoris in 2. dist. 1. quæst. ult. Quamvis oppositum etiam proponat ibidem, ut probabile. Est etiam D. Thom. 1. p. q. 79. art. 2. & longè magis communis apud alios auctores hic, & in materia de Angelis.

Probatur à Thomistis: quia intellectus Angelicus habet distinctum obiectum adæquatum ab intellectu humani obiecto adæquato: sed potentia habentes distincta obiecta adæquata distinguuntur specie: ergo.

Probatur maior: quia obiectum adæquatum motuum, præsertim intellectus humani, est quidditas rei materialis: tale vero non est obiectum adæquatum motuum intellectus Angelici, sed aliquid aliud magis late patens.

Verum hæc probatio supponit maiorem, quam supra impugnavi quæst. 1. & ex dictis in illa quæstione patet, circa nihil posse versari intellectum Angelicum, circa quod non posset versari humanus, quantum est ex natura sua: unde per ordinem ad obiecta nequeunt distinguui.

Probatur primo: quia intellectus Angelicus non est diffusivus, secus vero est de humano.

Hæc etiam probatio, supponit veritatem antecedentis quod falsum est secundum Scotistas: de quo in materia de Angelis.

43. *Melius probatur conclusio primo: quia intellectus humanus potest habere & habet de facto cognitiones aliquas distinctas rationis ab omnibus, quas potest habere intellectus Angelicus, nempe cognitiones rerum quatenus proponuntur in phantasia, ut quæstione sequenti magis apparebit.*

Probatur secundò: quia perfectior substantia in ratione intellectui debet habere perfectiorem potètiā correspondentem illi rationi, quàm imperfectior, alias non esset perfectior; sed substantia Angelica est perfectior in ratione substantiæ intellectui quàm anima vel homo, & potentia correspondens illi rationi est intellectus: ergo debet habere perfectiorem intellectum.

Probatur tercio, quia intellectus humanus ex se potest intelligere res omnes independentè à phantasmatis sicut Angelicus, vel non potest: Si non potest, certum est ipsum esse distinctæ speciei ab Angelico, qui potest. Si potest, ergo quandoquidem præterea potest intelligere res ut phantasticè propositas, nisi esset aliqua differentia vel in cognitione Angelica, vel in modo ipsam acquirèdi,

sequeretur intellectus humanum est perfectiorè quàm est Angelicus, quandoquidem & posset intelligere quæcumque posset Angelicus secundum eandem rationem quoad substantiam, & modum cognitionis, & præterea alias cognitiones distinctas habere, quas non posset Angelus, sed hoc est absurdum: ergo debet esse differentia inter utraque cognitionem, vel quoad substantiam, vel quoad modum ipsam producendi, vel acquirendi: sed si sit talis differentia, eo ipso sequitur quod sint distinctæ speciei.

Confirmatur, quia potentia sensitivæ externæ hominis, & bruti distinguuntur specie: ergo & potentia intellectus hominis & Angeli, à paritate rationis.

Confirmatur secundo, quia si non distinguerentur specie intellectus Angelicus ab humano, sequeretur hominem esse longè perfectiorem Angelo, quia haberet perfectiones intellectuales tam perfectas, & præterea haberet alias perfectiones plures, quales non haberet Angelus, nempe corporeas, sed hoc est absurdum.

44. *Obijciat: si essent distinctæ speciei, deberent esse inæqualis perfectionis, & Angelicus deberet esse perfectior, sed hoc est incòveniens: quia inde sequeretur quod cognitio Angelica esset diversæ speciei, & maioris perfectionis quàm humana potest esse, & còsequenter quod visio beatifica Christi & Divæ Virginis esset speciei imperfectioris, quàm visio beatifica Angeli.*

Respondetur concedendo maiorem, non ex eo, quod inæqualitas in perfectione inter aliqua sequatur necessario ex distinctione specifica ipsorum, sed propter secundam & tertiam probationem conclusionis. Nego vero minorem cum sequela probationis: nam quamvis intellectus ipsorum sint distinctæ speciei, non necessario cognitiones sunt distinctæ speciei, quia possunt habere distinctionem specificam ex alio capite quàm per ordinem ad diversitatem specificam cognitionum, per hoc scilicet, quod unus intellectus posset plura simul cognoscere, quantum est ex natura sua: aut per hoc, quod citius aut expeditius, aut clarius posset cognoscere, quàm alter intellectus.

Deinde, quamvis cognitiones ab illis provenientes deberent esse distinctæ speciei & inæqualis perfectionis sicut ipsimet intellectus, & còsequenter cognitio Angelica deberet esse perfectior quàm humana, etiam Christi, quantum est ex natura potentiarum, tamè de facto Deus posset supplere per lumen gloriæ, aut alia auxilia imperfectionem intellectus Christi præ intellectu Angelico, & si id faceret, Christus posset habere cognitionem etiam specie perfectiorem quàm esset cognitio Angelica.

QVÆSTIO VI.

Unde oriatur dependentia intellectus à phantasmatis.

45. **I**ntellectum nostrum pro hoc statu dependere à phantasmatis patet & autoritate Philosophi 3. de anima, text. 12. & communi consensu Doctorum, & etiam experientia, qua constat quod impedito organo phantasia non intelligamus rectè, ut patet in phreneticis, dormientibus, & infirmis. Sed valde prorsus difficile est assignare rationem huius dependentiæ; quæ difficultas ut magis appareat, & melius solui possit, varij dicendi modi proponendi sunt.

Aliqui dicunt rationem esse quod non possit intelligere absque speciebus, & quod non possit species habere nisi à phantasmatis.

Contra, quia hinc solum sequeretur quod dependeret à phantasmatis, quantum ad acquisitionem specierum, non vero quod dependeret ab iis quantum ad usum earum: nam quemadmodum ipsa potentia sensitiva interna dependet à sensibus externis, quoad acquisitionem specierum, iis tamen habitis potest habere cognitionem sensitivam per eas, cessantibus potentiis externis: eodem modo potentia intellectiva posset habere dependentiam à phantasia in ordine ad acquirendas species, quamvis iis habitis possit per illas intelligere sine ulteriori dependentia à phantasia, aut eius operatione.

Phantasia

Intellectus humanus, & Angelicus distinguuntur specie